

Pracovní skupina Iniciativy OA AKVŠ ČR

Zápis ze schůzky

Datum konání: 20. 2. 2020, 10:00-15:00

Místo konání: Masarykova univerzita, Ústav výpočetní techniky, Botanická 68a, místnost C311

Přítomni:

Kolínová (UPa), Marek (MU), Pourová (ZČU), Rygelová (VŠB-TUO), Simandlová (UK), Skůpa (VUT)

Program schůzky

1. 10:00-10:15 Zahájení - úvodní slovo k programu
2. 10:15-10:30 Komentář k plánu činnosti IOA na rok 2020
3. 10:30-11:30 Dotazníky IOA a OR - sumarizace výsledků
4. 11:30-12:30 Oběd
5. 12:30-14:30 Budoucí fungování IOA - návrh činnosti
6. 14:30-15:00 Závěr

1. Zahájení

V úvodu jednání proběhla diskuze s RNDr. Miroslavem Bartoškem, CSc., během které byl probírán chystaný dotazník na stav repozitářů v ČR (revidovala MU), který chystá pracovní skupina RVVI pro implementaci AP (Opatření č. 1). Zástupci IOA by uvítali, kdyby sesbírané údaje byly následně veřejně dostupné. Dále se diskutovala metodika sběru APC a pak také oživení pracovní skupiny pro EIZ při AKVŠ, která by se měla začít angažovat jednak v procesu transformace na gold OA (sledování vývoje kolem vyjednávání CzechELibu), dále pomoci s podporou práce se statistikami EIZ (COUNTER 4 versus 5) apod.

2. Plán činností IOA na 2020

- a. P. Rygelová shrnula obecné informace k nastavování plánu činností a následně byly probrány jednotlivé aktivity na 2020.
- b. Seminář OR - byl diskutován návrh nahradit letošní seminář OR jednodenním setkáním k transformaci na gold OA, primárně pro správce EIZ, účast předběžně přislíbil za CzechELib J. Jirát; J. Marek navrhl, že by se akce mohla spojit s chystaným českým seminářem OpenAIRE.
- c. HR Awards II./RAKEV II - v rámci IOA proběhne 9.3.2020 na Masarykově univerzitě setkání (informační schůzka).
- d. Pracovní schůzky - min. jedna proběhne k závěrům o budoucnosti IOA.
- e. Sparc Europe - AKVŠ je členem, spolupráce na konkrétní výzvu
- f. Transformace na gold OA - IOA by chtěla iniciovat znovuoživení pracovní skupiny pro EIZ, kteří by měli sledovat aktivity na národní úrovni a zapojit se do řešení.
- g. Sledování problematiky open data - zaštiťuje J. Marek
- h. Účast na konferenci za IOA - pro 2020 je navržený Vlastimil Krejčíř na Open Repositories; součástí podpory bude požadavek na praktický výstup (přenos nových znalostí do české komunity)

3. Shrnutí výsledků sběru zpětné vazby k IOA a OR formou dotazníků

- a. IOA prošla jednotlivé odpovědi a dohodla se, že souhrnný výstup zveřejní na openaccess.cz.
- b. Co se týče zapojení nových členů, IOA osloví respondenty, kteří uvedli, že se chtějí zapojit na konkrétní výzvu + kolegy, o kterých z jiných setkání víme, že se chtějí zapojit a zjistí, na čem a jak by chtěli spolupracovat.
- c. **Rozdělení činností, které IOA potřebuje k běžnému chodu i plnění svých stanovených cílů a aktivit**
 - i. M. Pourová - organizační záležitosti a obsahová správa webu dspace.cz, 1x ročně poslat do komunity výzvu k aktualizaci informací o instalacích, návrh - vytvořit stránku "ostatní repozitáře" (pro repos v jiném sw)
 - ii. J. Marek - mezinárodní spolupráce → vytvoří návrh základní koncepce, jak se profilovat vůči zahraničí; zkusit navázat spolupráci s budoucím open science pracovníkem při CzechELib/NTK (prvp. Eva Hnátková)
 - iii. V. Kolínová - pomoc se správou a aktualizací obsahu webu OA.cz - aktualizace kontaktních údajů
 - iv. J. Skůpa - obsahová správa vimkdepublikuji.cz - dopracovat "Konferuji"
- d. **Organizace pracovních schůzek**
 - i. Místo konání pracovní skupiny se bude střídát.
 - ii. Místo konání celé IOA - ideálně zachovat na Upa kvůli dostupnosti pro všechny, jinak lze střídát s Prahou (ČVUT/VŠE?). Domluveno, že nebude potřeba dělat samostatnou schůzku k OAWeeku.
- e. **Zaměření webových stránek OA.cz**

Diskuze nad otázkou, zda by OA.cz neměly sloužit jako národní portál OA ČR. Výsledek diskuze: rozsah a cíl OA.cz zůstane zachován jako doposud. Poznámka k diskusi: pokud by měly webové stránky OA.CZ fungovat jako národní rozcestník OA ČR, vyžadovalo by to koordinaci s pracovní skupinou/skupinami OA RVVI, od nichž by musela mít IOA mít aktuální a přesné informace.
- f. **Zpětná vazba k semináři Otevřené repozitáře**
 - i. Hlavní cílové skupiny - pracovníci VŠ knihoven se setkávají s tím, jak to bylo nastaveno dosud. Manažeři VaV a vědci není cílová skupina, kterou bychom na seminář byli schopni dostat.
 - ii. Témata semináře se setkávají s potřebami komunity
 - iii. Bylo by dobré určit lídra technické programové sekce, který by připravil víc program pro správce repozitářů.
- g. **Otázka spojení akcí Otevřené repozitáře a NUŠL**
 - i. Dle dostupných informací konference NUŠL letos neproběhne; případný další ročník zatím není určen.
 - ii. OR se letos (ve stejné podobě jako dosud) konat nebude, IOA zvažuje přípravu semináře "Transformace na gold + OpenAIRE".
 - iii. 2021+ - IOA by měla deklarovat, že spojení s NUŠL nám ve své podstatě dává smysl, ale chceme udržet náš formát.
 - iv. Budoucnost obou akcí bude vhodné řešit na samostatné schůzce, na které bychom představili náš návrh:
 - a. Chceme se spojit za podmínek, že by se zachoval formát OR (bez sborníku, prezentace v češtině nebo v AJ ale jen u zahraničních), NUŠL by se staral o svojí sekci (navrhujeme 1 ze 4) - programově, moderování.

- b. Co se týče dotace z MŠMT na pořádání konference, IOA ji nepotřebuje. Nutno znát přesně podmínky pro její získání. Při variantě s dotací by bylo potřeba, aby administrativně řešil finanční část NUŠL.

4. Budoucí fungování IOA

- a. Úvodem byla shrnuta dosavadní činnost, náplň a fungování.
- b. Od počátku do současnosti se IOA podílela/realizovala následující činnosti/výstupy:
 - i. Vznikla odborná komunita VŠ/akademických knihovníků, kteří jsou poučení o tématu open access - IOA iniciuje pravidelná setkání, s přesahem do dalších akademických komunit
 - ii. IOA/AKVŠ zpropagovala existenci Berlínské deklarace a sama ji podepsala
 - iii. IOA přenesla formát Open Access Week do ČR
 - iv. IOA pořádá pravidelný seminář zaměřený čistě na open access v ČR, zejména pro knihovnickou komunitu
 - v. IOA se podílela na vzniku Národní politiky OA a je/byla členem národních pracovních skupin - příprava Národní politiky OA, příprava Akčního plánu, realizace opatření AP
 - vi. IOA podporuje zelenou cestu OA a propaguje její důležitost v českém vědním prostředí
 - vii. IOA/AKVŠ rozšířila systém DSpace v českém prostředí
 - viii. IOA/AKVŠ je platicím členem mezinárodního sdružení SPARC Europe, dodali jsme české Open Access Champions
 - ix. IOA přispěla k vydání česky psané přehledové knihy o open access (Brno: Vutium, 2016)
 - x. IOA spravuje hlavní informační kanály jak pro open access knihovnickou komunitu, tak i částečně pro uživatele open access (autoři / čtenáři) —> OA.cz, Vímkdepublikuji, DSpacecz
 - xi. IOA vydala vlastní materiál a šablonu pro sběr APC na institucích
 - xii. IOA propagovala myšlenku otevřeného přístupu v rámci mainstreamových médií a platform (ČT, radio, Youtube, Colours of Ostrava)
 - xiii. IOA pomohla doplnit TDKIV o open access hesla
 - xiv. IOA se zapojila do programu ORION workshopu, OpenALT konference.
- c. Proběhla diskuze nad rozšířením záměru IOA o problematiku otevřených výzkumných dat. Přítomní se vyslovili pro zachování stávajícího zaměření pouze na open access. Otevřená výzkumná data pracovní skupina vidí jako spíše samostatnou agendu (velmi širokou), kterou IOA sleduje, ale není již v kapacitách jejích členů, aby problematiku garantovali v rozsahu, který věnují OA. Doporučení pro AKVŠ - vznik samostatné pracovní skupiny. V rámci IOA se problematice otevřených výzkumných dat bude věnovat J. Marek.
- d. T. Simandlová představila návrh (viz Příloha 1 zápisu) budoucího fungování, který by se opíral o definovanou vizi a 3 hlavní cíle. Návrh nebyl z časových důvodů v dostatečné míře diskutován, proto bude potřeba uskutečnit min. ještě jedno jednání, kde by se současná pracovní skupina měla dohodnout na budoucím nastavení (2021+). V závěru porady bylo domluveno, že prozatím by se garance cílů ujali:
 - i. Cíl 1 = Simandlová
 - ii. Cíl 2 = Rygelová
 - iii. Cíl 3 = Marek

5. Úkoly

Úkol	Zajišťuje	Termín
Výsledky dotazníků zaslat respondentům, sumarizace výsledků a zpráva k fungování IOA	Rygelová, Skůpa	15. 4. 2020
Adresné oslovení zájemců o práci v IOA	Rygelová	Bez termínu
Přidat práva Veronice ke správě webu	Simandlová	30. 3. 2020
OA RVVI - chystá se web oa.cz?	Rygelová	10. 3. 2020
Domluvit schůzku s NTK/NUŠL	Rygelová, Simandlová	Bez termínu
Aktualizace kontaktů na webu oa.cz a webové stránky IOA AKVŠ, změna OAWeek stránky	Kolínová, Simandlová, Rygelová	Bez termínu
Určení termínu schůzky širší pracovní skupiny v roce 2020, poslat pozvánky	Rygelová, Pourová	Bez termínu
Seminář pro EIZ pracovníky - domluvit na VV AKVŠ	Rygelová, Hrdličková	Bez termínu
Aktualizace webu DSpacecz, info o instalacích a konaných akcích, výzva 1x ročně správcům repozitářů	Pourová	Bez termínu
Návrh konceptu mezinárodní spolupráce IOA	Marek	31. 8. 2020
Na schůzce celé IOA poskytnout informace o výzkumných datech	Marek	Do 12/2020
Zpráva ze setkání OA manažerů dne 9. 3. 2020	Marek	31. 3. 2020
Údržba webu Vimkdepublikuji, dokončení stránky "Konferuji"	Skůpa	Bez termínu
Doména oa.cz pod AKVŠ	Rygelová	24. 3. 2020

Zapsala: Tereza Simandlová a Pavla Rygelová 24. 2. 2020.

Aktualizace bod 3e (účel webu oa.cz), úkoly Jiří Marek a Pavla Rygelová, upravila Pavla Rygelová 4. 3. 2020.

Příloha 1

1. Návrh budoucího fungování pracovní skupiny AKVŠ

Mluvíme-li o budoucím stavu, je tím myšleno období od **1.1.2021** dál. Iniciativa OA v současném složení a se současnými aktivitami dokončí rok 2020.

Pracovní skupina open access (PSOA)

- a. PSOA řídí předseda, zastupovaný místopředsedou.
- b. Vedle předsedy a místopředsedy se pracovní skupina skládá z určeného počtu lidí (ideálně max. 6 lidí), kteří garantují a aktivně se podílejí na naplňování cílů PSOA.
- c. PSOA prostřednictvím definovaných aktivit směřuje k naplňování stanovených základních cílů a vize.
- d. PSOA může rozvíjet další aktivity a úkoly vyplývající z aktuálních společných potřeb VŠ knihoven, které souvisí s cíli a vizí PSOA.
- e. PSOA může sledovat aktivity rozvíjené i v dalších „open“ oblastech, bez povinnosti jakékoliv garance, ale se snahou o harmonizaci napříč politikami a základními idejemi.

Vize PSOA

Pracovní skupina open access (PSOA) je aktivním iniciátorem rozvoje institucionální podpory otevřeného přístupu k vědeckým informacím ve výzkumných organizacích (členů i nečlenů AKVŠ) v souladu s mezinárodními standardy a doporučeními a je respektovaným odborným orgánem zastupujícím členskou instituci/VŠ knihovny AKVŠ na národní úrovni při zavádění principů open access do vědecké praxe.

Cíle a aktivity PSOA

C1 “institucionální vliv/komunita”: Existuje síť VŠ/akademických knihovníků, která aktivně podporuje a rozvíjí otevřený přístup k vědeckým informacím (open access) v českém prostředí

- A1.1 - Pořádání odborných seminářů/konferencí k dílčím tématům open access
- A1.2 - Pořádání pracovních schůzek/praktických workshopů k dílčím tématům open access
- A1.3 - Udržování komunikačních kanálů PSOA (webové stránky, [facebooková stránka](#) a [twitterový profil](#), e-mailová konference, případně chatovací kanál)
- A1.4 - Tvorba doporučení a guidelines k zavádění národní politiky OA na členských institucích

- A1.5 - Tvorba doporučení a guidelines k zavádění institucionálních nástrojů OA
- A1.6 - Spolupráce se SŠ/VŠ knihovnickými obory na (dalším) vzdělávání studentů v tématech open access

C2 “český vliv”: V české národní politice otevřeného přístupu k vědeckým informacím je zastoupený hlas VŠ/akademických knihoven (v souladu se strategií AKVŠ)

- A2.1 - Aktivní zapojování se do činností národních či meziinstitucionálních projektů/iniciativ
- A2.2 - Spolupráce s Národním centrem pro elektronické informační zdroje (CzechELib) při formulování požadavků VŠ/akademických knihoven na nové transformativní smlouvy
- A2.3 - Monitoring podmínek pro open access publikování a spolupráce s Národním centrem pro elektronické informační zdroje (CzechELib) na guidelines pro čerpání a vyhodnocování vyjednaných podmínek
- A2.4 - Spolupráce na průsečících mezi pracovními skupinami AKVŠ

C3 “mezinárodní vliv”: Podpora otevřeného přístupu k vědeckým informacím v českých VŠ/akademických knihovnách se opírá o a rozvíjí mezinárodní standardy a iniciativy

- A3.1 - Podporování a zapojování se do mezinárodních projektů a iniciativ, zejména:
 - [SPARC Europe](#)
 - [DOAJ](#)
 - [OpenAIRE](#)
- A3.2 - Analýza nových významných mezinárodních politik/standardů a tvorba:
 - doporučení a guidelines k nim
 - Publikování postojových dokumentů (např. AKVŠ reaguje na Plan S)